A°. 1811. N° 19.

BATAVIASCHE KOLONIALE COURANT.

Vrijdag, den 10den van Bloeimaand.

Alle akten van het Gouvernement, die in deze courant geplaatst worden, zijn *Officieel.*

BATAVIA, *den 6den van Bloeimaand* 1811.

Bij besluit der Hooge Regering, van den 17den van grasmaand j. l., is aangesteld,

In stede van den, op zijn verzoek, ontslagen en gepensioneerden traktements overdrager *N. B. Knaap*,

Tot traktements overdrager te Samarang, de klerk op het traktements-kantoor aldaar *H. Knaap*.

Bij besluit van Zijne Excellentie, den Gouverneur Generaal, van den 3den dezer, zijn aangesteld

Tot kapitein van eene compagnie, de kapitein kwartiermeester *C. Scheuring*.

Tot kapitein kwartiermeester, de eerste luitenant kwartiermeester *C. H. Frederiksz*.

Tot luitenant kwartiermeester, de sergeant *J. J. van der Heijde*.

Tot luitenant, de sergeant in het tweede regiment van linie *P. Temminck*.

EXTRACT uit het register der besluiten van Zijne Excellentie, den Gouverneur Generaal.

Hoofd-kwartier Meester-Cornelis, den 1sten van Bloeimaand 1811.

In naam van Zijne Majesteit, den KEIZER der Franschen.

De brigadier chef van den generalen staf van de armée te lande, *von Gutzlaff*, en de brigadier chef van den generalen staf der keizerlijke en koloniale marine *de Kock*, nevens den fiskaal van de hooge militaire vierschaar *Ellingbuijsen*, gediend hebbende, van rapport, in voldoening aan het besluit van den 14 dezer, waar bij de gem: brigadiers gelast zijn, om benevens den voornoemden fiskaal der hooge militaire vierschaar, de hun in handen gestelde stukken betrekkelijk de overgave van het eiland Ternate aan de Engelschen, te examineren, en te dienen van rapport, of en in hoe verre daar bij voorkomen eenige pointen ten laste van den gewezen militairen kommandant of de verdere officieren behoord hebbende tot het garnizoen aldaar; daar bij te kennen gevende:

Dat toen in grasmaand anno passato het nemen door den vijand, van Amboina te Ternate was bekend geworden, dadelijk door het kommandement aldaar maatregelen waren genomen om rijst, gedroogd vleesch en spek van Manado te doen aanvoeren, aangezien op het gewone ontzet van Amboina niet meer te rekenen was, en verder besloten was, om provisioneel slechts halve traktementen aan de civiele en militaire ambtenaren uittebetalen, ten einde des te langer met de weinig aanhanden zijnde kontanten toe te reiken.

Dat deze mesure ten gevolge had gehad eene rebellie onder twee compagnien van het garnizoen, die niet dan door het nemen van strenge maatregelen was gestuit kunnen worden,

Dat in bloeimaand daar aan volgende, de tijding van Manado ontvangen was, dat van daar aan den eisch van mondbehoef en zoude voldaan worden, doch dat er des niet tegenstaande twee maanden verloopen waren, zonder dat eenig nader berigt, veel min vivres van daar ontvangen waren.

Dat toen zich den 25 van oogstmaand daar aan volgende een vijandelijk schip, zijnde het engelsche fregat *Dover*, kapitein *Tucker*, voor Ternate had laten zien, de kolonie in een zeer bedenkelijken staat was, als zijnde de kas ledig, de magazijnen schaars van rijst en vleesch en in het geheel niet van vele andere noodzakelijke artikelen voorzien, de geweren meerendeels onbekwaam, het garnizoen misnoegd, en op de Tidorezen geen vertrouwen te stellen, terwijl daarenboven de hoop mede benomen was, om van Manado secours te erlangen, mits de bekomene tijding, dat die plaats aan den vijand was overgegaan.

Dat niet tegenstaande de voorschreven ongunstige situatie, de militaire kommandant, bij het verschijnen van het vijandelijke schip, dadelijk de alarm-schoten had laten vallen, en zich tot het doen van defensie gereed gemaakt.

Dan den 28 van oogstmaand welmeld, zes schuiten met volk door de Engelschen aan wal gezonden zijnde, een kapitein met een bataillon van het Ternaasch garnizoen, naar Kajoe-mera was gezonden, om den grooten weg, welke naar Kalamata, Kalala en Jassa loopt, te bezetten.

Dat op verscheiden andere plaatsen, van waar de vijand naar het kasteel zoude hebben kunnen komen, posten uitgezet waren geworden met Ternatanen en Makassaren als handlangers, en dat voorschreven bataillon versterkt was geworden met een honderd en vijftig Alfoeren.

Dat des namiddags om 3 uren van den 28 van oogstmaand voornoemd, een engelsch parlementair officier aan den wal was gezonden, met een brief van den kapitein van het fregat aan den militairen kommandant gerigt, inhoudende opeisching van het kasteel Orange en het geheele eiland, mitsgaders uitnoodiging aan hem kommandant, om, uithoofde van de ongelukkige gesteldheid van Ternate, en dat op geen hulp of ontzet van het eiland Java was te rekenen, door de continuele bekruisingen der Engelschen, nog in tijds eene voordeelige kapitulatie te sluiten.

Dat de militaire kommandant daar op bij missive zijne weigering om de plaats over te geven, aan den kapitein *Tucker* had bekend gemaakt.

Dat des avonds daar aan, eene attaque door den vijand op Kajoe-mera gedaan, en het zelve stormender hand was ingenomen, waar bij een fuselier gesnauveld en een sergeant en twee fuseliers gekwetst geworden waren; waar op het derwaarts gezonden bataillon naar Kotta-baroe geretireerd was.

Dat des morgens van den 29 volgens rapport de Engelschen naar de stad waren gemarcheerd, en tot Kotta-baroe gevorderd, doch dat zij door de kanons van de aldaar zijnde batterij waren te rug gedreven.

Dat een kapitein met 50 militairen en 50 Alfoeren, benevens twee veldstukken, positie genomen had op den grooten weg naar Kajoe-mera, om den vijand het doordringen te beletten.

Dat Kotta-baroe door het fregat zelve geattaqueerd was geworden, doch dat ter zelfder tijd de vijandelijke troepen, door het voormaals gemelde bataillon op den landweg geslagen waren,

Dat het fregat vervolgens Kotta-baroe verlatende, naar de strand-batterijen gezeild was, van dewelke het zelve nogtans met zoodanig succes beschoten was, dat het zijnen bezaan had verlooren.

Dat echter daarna dit korps zelve tot het retireren genoodzaakt was geworden.

Dat de kanonnade van de strand-batterijen en het fregat eenigen tijd had aangehouden, en daar bij meest alle de huizen van de negorij doorschoten en vele inlanders gekwetst en gesneuveld waren.

Dat op dat tijdstip van het kasteel Orange niets tegen den vijand konde worden gedaan.

Dat de attaque en de defensie van den vroegen morgen tot des avonds zes uren had geduurd.

Dat gedurende de attaque, de Alfoeren en Makassaren genoegzaam allen gevlugt, en de gewapende burgers te huiswaart gekeerd waren.

Dat deze redenen, zoo wel als het manquement aan middelen tot eene langere defentie, de slechte dispositie van een groot gedeelte van het garnizoen, en de waarheid der argumenten, door den engelschen kapitein in zijn voorm: brief aangevoerd, den militairen kommandant hadden doen besluiten, om de witte vlag te vertoonen, en tot een honorabele kapitulatie overtegaan; en

Eindelijk dat deze kapitulatie den 30 van oogstmd: meermd:, finaal was gesloten, en daar bij onder anderen was bedongen, dat de troepen met militaire honneurs uit het kasteel Orange marcheren en voor rekening van het engelsche Gouvernement naar Java zouden worden overgebragt.

Dat zij rapporteurs vermeend hadden, het hier boven gegeven verslag, ofschoon beknopt, te hebben moeten laten voor afgaan, om de toedragt der zaken open te leggen, wijl het anders bedenkelijk zoude voorkomen, dat een enkeld fregat zich van eene plaats, waar ongeveer vier honderd man in garnizoen gelegen had, zoo spoedig had meester kunnen maken.

Dat zij derhalve vermeenden, dat uit het hier boven gerapporteerde genoegzaam zoude blijken, in welk eene moeijelijke positie de militaire kommandant van Ternate zich bevonden had; als hebbende hij het meeste gedeelte van het garnizoen in het kasteel moeten houden, alwaar het gebrek aan alles zoodanig de misnoegheid bij het zelve had vermeerderd, dat hij kommandant gegronde reden had te vreezen, dat het zelve tot den vijand zoude overloopen.

Dat de uitkomst had doen zien, dat de militaire kommandant zich hier in niet bedragen had, alzoo na het sluiten der kapitulatie, twee honderd man in dienst van den vijand waren overgegaan.

Dat hij kommandant ook geen secours gehad had van de Ternatanen, zijnde de Sultan, instede van zijn volk aan te moedigen, stil in zijn' dalm gebleven.

Dat een zamenloop van omstandigheden gevolgelijk belet had deze kolonie, hoe zeer men dezelve ook had willen verdedigen, langer te behouden.

Dat, naar het inzien van gem: rapporteurs, de militaire kommandant dan ook wel begrepen had, dat het conserveren van het garnizoen en van de officieren voor het eiland Java in deze oogenblikken van veel belang was, welk voordeel hij met het doen van eene langere doch vruchtelooze defensie zekerlijk zou verloren hebben.

En dat zij rapporteurs, om de voorschr: argumenten, onbeschroomd ter kenniste van Zijne Excellentie, den Gouverneur Generaal, konden brengen, dat hun, bij het naauwkeurig nalezen der stukken geene pointen ten laste van den gewezen militairen kommandant en de verdere officieren, behoord hebbende tot het garnizoen van Ternate, rakende de militaire defensie van dat eiland, waren voorgekomen;

Is op grond van het gemeld rapport, besloten, den gewezen militairen kommandant van Ternate, benevens de verdere officieren behoord hebbende tot het garnizoen van die plaats, vrij te kennen van alle pligtverzuim bij de overgave van Ternate aan de Britsche magt op den 30 van oogstmd: 1810, en dezelven mitsdien weder bij de armee van Zijne Majesteit den Keizer der Franschen in Indië emploijabel te verklaren.

(*Onderstond*) *Accordeert met voorschreven register.*

(was geteekend) H. VEECKENS, *Sec. Gen.*

(*Uit den* COURIER *van Amsterdam, van 30sten van Oogstmaand* 1810.)

ZWEDEN.

OEREBRO, *den 15den van Oogstmaand.*

Z. M. de Koning, die zich sedert eenige dagen onpasselijk bevonden heeft, is thans tot algemeene vreugde weder hersteld.

Door verschillende tusschenkomende zaken, is de te gemoet geziene wordende koninklijke voorslag, met betrekking tot de verkiezing van eenen opvolger tot den troon, aan de rijksstanden nog niet gedaan kunnen worden. Aan het geheim comité zijn nadere inlichtingen medegedeeld, en hetzelve is, om zijn gevoelen uit te brengen, gister op nieuw vergaderd geweest. De gevoelens, omtrent de gewigtige zaak van de opvolging tot den troon, zijn thans zeer verdeeld, en, naar het schijnt, zou een niet gering gedeelte van de gevolmagtigden op den rijksdag, voor eenen franschen prins gezind zijn.

Het getal der leden van de ridderschap, welke in den beginne op den rijksdag verschenen waren, was zeer gering, doch is thans aanmerkelijk toegenomen; zelfs zullen, naar men verneemt, binnen kort nog meerder ridders alhier aankomen.

Het door den boerenstand gedaan voorstel, met opzigte tot de punten van beraadslaging voor de tegenwoordige zitting van den rijksdag, is door de drie overige standen goedgekeurd geworden, onder deze bepaling, dat eene te benoemen commissie de punten zal aanwijzen, welke gedurende deze zitting zullen worden afgehandeld.

VAN DE POMMERSCHE GRENZEN, *den 21sten van Oogstmaand.*

Het gebied van Zweedsch-Pommeren is door de fransche troepen, die sints den 17den dezer te Wismar en Rostock binnengetrokken zijn, niet aangeroerd geworden. In de twee gemelde havens werden verscheiden schepen, welke sedert zijn binnengeloopen, dadelijk door fransche militairen bezet.

(*Hamburger correspondent.*)

(Uit de KONINKL. COUR. van den 13 Januarij 1809.)

Bijdrage, wegens den invloed, welke de kruistogten hebben gehad, op de beschaving, de verlichting en den koophandel van Europa.

Tot het tijdpunt, waarop *Mahomed* eene nieuwe zending van den Allerhoogsten aankondigde, was de wereld wezenlijk verdeeld onder drie godsdiensten, het heidendom, de leer van *Mozes* en die van *Jezus-Christus*. Deze laatste, onderscheiden in grieksche en in latijnsche kerk, breidde zich uit van de oevers des westelijken Oceaans tot aan den Euphraat, en vreesde hare mededingters niet. Maar het vuur, waarmede de nieuwe profect zijne aanhangelingen bezielde, verdreef de Christenen uit Azië, en, hen vervolgende tot in de europesche rijken, stichtte het, op de puinhoopen der kerken, den nieuwen eeredienst en het nieuwe geloof. Van dien tijd af, werd het bezoek der heilige plaatsen, die godvruchtige bedevaarten, welke, jaar op jaar, eene menigte personen, uit alle standen, naar Jeruzalem lokten, meer en meer moeijelijk; eindelijk, toen, omtrent het midden der elfde eeuw, het rijk der Arabieren werd omvergestooten door de Turken, deden de geweldenarijen van deze laatsten, hun drieste dweep-ijver, en de onregtvaardigheden, waar aan zij zich jegens de Christenen schuldig maakten, in aller harten, die gevoelens ontbranden van haat, die behoefte van wraak, die zucht, om de heilige plaatsen van het juk der ongeloovigen te bevrijden, door welke de kruistogten voortgebragt werden.

In deze gesteldheid der gemoederen, doorkruiste een man vol ijver, welken de geschiedenis ons doet kennen onder den naam van *Petrus den Kluisenaar*, onderscheiden landen, overal den krijg predikende, tot verlossing van het heilige land en de bevrijding van het heilige graf. Zijne redevoeringen, zijne schetsen van het lijden en van de vernederingen, welke de Mahomedanen den Christenen in het Oosten aandeden, ontvlamden de driften en bragten eene verwonderingwaardige eensgezindheid te weeg, om de Turken te verdrijven uit de plaatsen, door hen overweldigd. De kerkvergadering van Piacenza, welke, volgens het

getuigen der geschiedschijvers, door meer dan dertig duizend personen bijgewoond werd, deed de uitspraak, dat het ontwerp van *Petrus* eene ingeving des Hemels was. Deze uitspraak versterkte nog het godsdienstig enthusiasmus, zoodanig, dat, toen men in het volgende jaar (1095), op het concilie van Clermont, de wapening van de geheele christenheid voorstelde, de gansche vergadering uitriep, dat het Gods wil was: "*God wil het!*" was de oorlogskreet; het roode kruis, dat elk der daarbij tegenwoordigen op zijn kleed hechtte, werd het teeken van verbinding, en gaf deszelfs naam aan deze godsdienstige militie en aan de expeditien van de kruistogten. (1)

Niets kon in de eerste oogenblikken weerstand bieden aan een leger, waar van de dapperheid aangevuurd werd door een godsdienstig gevoel. Een gedeelte van Klein-Azie, gansch Sijrie en Palestina werden den ongeloovigen spoedig ontnomen, de kruisbanier werd op den berg Sion geplant. De wisselvalligheden des oorlogs, en het mistrouwen tegen den griekschen Keizer van Konstantinopolen, bewogen vervolgens de Kruisvaarderen, hunne wapenen tegen hem te rigten; de hoofdstad van het christenrijk, in het Oosten, viel weldra in hunne magt, en, gedurende eene halve eeuw, werd de keizerlijke troon bezeten door een graaf van Vlaanderen en door zijne afstammelingen.

Ondertusschen, waren de drift en de moed, waar door de overwinningen der Christenen gemakkelijk en snel waren ten uitvoer gebragt, niet genoegzaam, om dezelve te behouden; bezittingen, zoo verre van Europa verwijderd, omringd door oorlogzuchtige en van dweep-ijver aangevuurde natien, bleven onophoudelijk blootgesteld aan eene spoedige verwoesting. De misslagen der hoofden, hunne verdeeldheden en mededinging naar de oppermagt, de schraapzucht van eenige italiaansche steden, en daarenboven, de meerdere verdiensten van eenige saracijnsche vorsten, verhaasten den ondergang van de Kruisvaarderen, in het Oosten, en vernietigden de hoop, om de christenheerschappij aldaar te herstellen. Men kent de ongelukken, welke hunne tegenspoeden vergezelden, en de verliezen, welke Europa onderging, in deze gevaarlijke ondernemingen; maar te zeggen, dat dezelve drie millioenen menschen aan de christenheid kostten, is de taal van overdreven eid aannemen en die van het naberouw, welke meestijds eenstemmig zijn. Eindelijk, voor het afloopen der 13de eeuw, dat is te zeggen, omstreeks den jare 1291, werden de Christenen verjaagd uit alle hunne bezittingen in Azie: en deze groote gebeurtenis, welke het lot van de hedendaagsche wereld had kunnen veranderen, bekwam, in de geschiedenis, slechts den naam van eene schitterende dwaasheid: zoo waar is het, dat moed, zonder wijsheid en voorzigtigheid, weinig voldoende is tot het grondvesten van heerschappijen.

Des niettegenstaande, hebben deze ondernemingen, hoe buitensporig dezelve ook mogen schijnen, door gebrek aan goed bestuur en overleg bij hen, die daar over het bewind voerden, gelukkige gevolgen gehad, welke men ongetwijfeld er niet van had kunnen verwachten of voorzien. De Kruisvaarderen, naar het heilig land trekkende, reisden door beter bebouwde landen en meer beschaafde staten, dan de hunne. Het was in Italie, dat zij in den beginne vergaderden; Venetie, Genua, Pisa, Amalfi hadden, reeds sedert eene eeuw, aangevangen, zich door den koophandel te verrijken; zij hadden vastbepaalde betrekkingen met de mahometaansche vorsten van Egijpte en Sijrië, en dreven, door Alexandrië, aan den eenen, en door den perzischen golf en Konstantinopolen, aan den anderen kant, eene aanhoudende ruiling van koopwaren, waarvan de verzending zich uitstrekte tot in Duitschland en de Nederlanden. Deze steden hadden dus eene zeemagt en vele transportschepen. De Kruisvaarderen huurden dezelve, om over zee naar Dalmatië te steken, van waar zij hunnen togt te land voortzetteden tot aan Konstantinopolen, toen onderworpen aan eenen Keizer van de grieksche belijdenis. Konstantinopolen was te dien tijd de schoonste stad van Europa, en waar men, niettegenstaande de uitspattingen van het hof, eenige schaduw vond van de oude wellevendheid, zeden en kunsten. De zeemagt van het oostersch keizerrijk was aanzienlijk, en fabrijken van kostbare stoffen bestonden er nog. Het was de voornaamste bergplaats van Europa, voor de oost-indische voortbrengselen, sedert dat de Turken, zich meester van Egijpte gemaakt hebbende, er bijna den geheelen handel vernietigd hadden, welke over de Roodezee, den Nijl en Alexandrie gedreven werd.

Hoewel de Mahomedanen het grieksche keizerrijk beroofd hadden van deszelfs rijkste provintien, en hetzelve binnen enge palen besloten hielden, heerschten er te Konstantinopolen eene pracht en luister, welke geene der andere steden van Europa opleverde; de wetenschappen werden er beoefend; Azië zelf, door de Kruisvaarderen bemagtigd, bood hun instellingen aan, welke er gevestigd waren, en die men aan de Kalifen verschuldigd was, welke, voor de komst van de Turken, over dat schoone land geregeerd hadden. Het was onmogelijk, dat de christenkrijgers zoo vele landen doorliepen, dat zij zoo vele verschillende wetten en gewoonten zagen, zonder onderrigting en nieuwe kennis aan te winnen; hunne begrippen moesten zich uitbreiden; hunne vooroordeelen verzwakken; nieuwe denkbeelden kiemden in hunne hersenen; zij zagen, bij vele gelegenheden, hoe ruw hunne zeden waren; in vergelijking met die van de beschaafde Oosterlingen; en deze indrukken waren te sterk, om uit hun geheugen gewischt te zijn, bij hunne terugkomst in hun geboorteland. Er vestigde zich eene redelijk wel onderhouden gemeenschap tusschen het Oosten en het Westen. Nieuwe legers trokken gestadig uit Europa naar Azië; terwijl de eerste gelukzoekers tot hunnent terugkeerden, en er eenige verkregen kundigheden medebragten, of gebruiken, aan welke zij zich in die vreemde landen gewend hadden. Ook merkt men op, dat er, weinig tijd na den aanvang der kruistogten, aan de hoven der vorsten veel meer pracht, meer luister bij de publieke plegtigheden, meer schitterends bij de vermaken en feesten heerschte. De kruistogten bragten gelukkige veranderingen in de zeden te weeg, en maakten de volken geschikt tot nieuwe inrigtingen, welke toebragten, om hen nog meer te beschaven.

Zij hadden niet minder invloed op den staat van eigendom, en gevolgelijk op dien van magt, waar van zij het overwigt verzwakten. Om den togt naar het heilig land te doen, en waardiglijk aan de spitse hunner vasallen te verschijnen, waren de edelen verpligt, zich groote sommen aanteschaffen. Het leenroerig stelsel veroorloofde hun niet, om buitengewone belastingen te leggen op hunne onderdanen, welke niet gewoon waren er te betalen. Zij verkochten hunne landerijen, en stonden vrijheden toe aan de gemeenten. Vele groote leenmannen ontdeden zich van aanzienlijke domeinen, welke de Koningen zich beijverden, om, gedurende den eersten kruistogt, zich aan te schaffen; de verwijdering, waarin zich deze onafhankelijke mannen bevonden, tijdens hunne reizen, en waar van vele niet weder terugkeerden, gaf aan het koninklijk gezag de gelegenheid, om een geregeld bestuur daartestellen, dat door hunne vorderingen zou zijn gestoord. Eindelijk, de koophandel had nog meer onmiddelijk gevoel van dezelfde gebeurtenissen, en, met denzelven, ook de andere takken van vlijt, waarvan hij de steun is.

Indedaad, de eerste Kruisvaarders, welke onder het geleide van *Petrus den Kluisenaar* en *Godfried van Bouillon* vertrokken, en zich, door Duitschland en Hongarijë, naar Konstantinopolen begaven, hadden veel te lijden door de langheid van den marsch, door de gevechten, welke zij moesten leveren tegen de bewoners dier landstreken. De legers, die zich naderhand vormden, geleerd door de ondervinding, namen niet meer dien weg, maar gingen liever over zee, dan zich aan dezelfde gevaren blootstellen; Venetië, Genua, Pisa, bezorgden hun de vaartuigen, op welke zij zich inscheepten. Men ziet, door het geen *Muratori* er van verhaalt (2), dat deze steden ontzaggelijke sommen ontvingen van de Kruisvaarderen, voor de enkele huur hunner schepen. Zij sloten insgelijks koop met hen, voor de levering van den benoodigden

(1) Die genen, welke de ten toongestelde wapenrustingen in het museum Napoleon beschouwd hebben, hebben er eenige kunnen opmerken, die van de Kruisvaarderen herkwamen; men zag er op het voorgedeelte van het kuiras, ter linker zijde, een berg van Kalvarien, of een enkel kruis, in het ijzer gegraveerd, en somwijlen met goud of zilver ingelegd.

(2) Antiq. Italicæ medii ævi, vol. II, pag. 905.

voorraad mond- en krijgbehoeften; terwijl de legers te lande voortrukten, voeren de vloten langs de kust; en voorzagen de troepen, met het geen dezelve noodig hadden; aldus bevonden zich alle de voordeelen vereenigd in de handen der reeders uit deze ſteden; de voorſpoeden der Kruisvaarderen bezorgden hen nog aanzienlijker winſten. De Venetianen, de Genuezen, de Piſaners verkregen de onbepaaldſte voorregten in alle oorden van Azië, waar de Christenen zich nederzetteden. De koopwaren, welke zij er heen bragten, of van daar uitvoerden, waren vrij van alle belastingen; zij bezaten geheele voorſteden in eenige zeeplaatſen, en groote ſtraten en eene menigte van huizen in andere ſteden. Toen de Kruisvaarders Konſtantinopolen bemeesterden, en een van hen, *Boudewijn*, graaf van Vlaanderen, op den troon van het Oosten plaatſten, deden de italiaanſche ſtaten hun voordeel met deze omwenteling. De Venetianen vooral, welke de onderneming beraamd en een groot deel aan de uitvoering hadden, verzuimden geene der voordeelen, die zij geregtigd waren uit een gelukkig gevolg te hopen. Zij maakten zich meester van een groot gedeelte van den Peloponeſus en van eenige der vruchtbaarſte eilanden van den Archipel. Vele gewigtige takken van koophandel, tot dien tijd te Konſtantinopolen gevestigd, werden overgebragt naar Venetië, Genua en Piſa; deze ſteden deden aan anderen hare rijkdommen deelachtig worden; de betrekkingen, die dezelve onderhielden te Augsburg, Brugge, Keulen, met de hanzeſteden aan de Oostzee grenzende, namen toe, het getal der ſteden, welke zich tot gemeenten vormden, vermeerderde, en in dezelfde evenredigheid de vrijheid en de beſchaving van het Westen en Noorden van Europa.

Uit deze daadzaken en vele andere, welke men zoude kunnen aanhalen, is het gemakkelijk te beſluiten, dat de kruistogten gelukkige gevolgen hebben gehad, met betrekking tot de zeden en den toeſtand der volken; dat de wanorden, welke ſedert dien tijd hebben plaats gevonden, niet minder zouden hebben bestaan, en dat, zonder de veranderingen, welke de gemoederen voorbereid hebben op nieuwe voortgangen in de kunsten, en waar van zij de oorzaak waren, het rijk der domheid en ſlavernij van langer duur zoude geweest zijn.

ZEETYDING.

Den 3den dezer is het eene engelſche fregat van Krauwang onder zeil- en ten anker gegaan binnen het eiland Edam. Eene cartel-ſloep met een officier heden gekomen en vertrokken.

Den 4den kwam een derde vijandelijk ſchip uit de oost, geankerd vervolgens binnen het eiland Edam; de beide anderen waren hetzelve te gemoet, geſtevend, waarvan daarop het eene uit het gezigt zeilde om de noord, en het andere

Den 5den insgelijks wegzeilde om de oost.

Den 6den is eene brik, komende uit de west, ten anker gekomen bij het andere ſchip binnen het eiland Edam.

Den 7den ging de brik namiddags onder zeil; een ander engelſch ſchip, komende uit de oost, was des avonds nevens dezelve zeilende aan den noordkant van het eiland Hoorn, ſturende beiden om de noordwest.

Den 8ſten was de brik niet meer te zien, en het ſchip geankerd aan den westkant van Edam, binnen welk eiland het andere fregat nog is liggende.

Den 9den bevindt zich een derde engelsch ſchip boven den hoek van Krauwang.

*** Het heeft den vrijmagtigen Opperheer, die over leven en dood gebiedt, behaagd, mijnen waarden en geliefden Echtgenoot GEORGE JACOB SNIET, eerſte geზworen klerk ter ſecretarij van de Hooge Regering alhier, heden middag, in den ouderdom van omtrent 28 jaren, na eene ziekte van 9 dagen, van mij door den dood weg te nemen. Hoe zeer dit verlies mij billijk ſmerte, hoop ik echter Gode eerbiedig te zwijgen, en mij aan zijne altoos wijze ſchikkingen met gelatenheid te onderwerpen. Terwijl van dit voor mij ſmertelijk ſterfgeval door dezen gebruikelijken weg aan alle bloedverwanten en vrienden wordt kennis gegeven, met verzoek om van verder rouwbeklag verſchoond te blijven.

Batavia M. G. WILTENAAR,
den 30ſten van grasmaand wedt SNIET.
1811.

ADVERTENTIEN.

Op dingsdag den 14den van bloeimaand 1811, zal door vendumeeſteren verkooping worden gehouden, voor de woning van *Matthijs Meijer*, ſtaande op de groote Roeâ-malakka, van eene partij huismeubelen, lijnwaden, vaderlandſche chitſen, goud en zilverdraad, ſchrijf-papier en javaaſch leer enz:

Op woensdag den 15den van bloeimaand 1811, zal door vendumeeſteren op de voorrij bij *Jan Velthuijsen* verkooping gehouden worden, van lijnwaden, porſeleinen, glas-werken, en verſcheiden andere goederen meer.

Die wat te vorderen heeft van, of ſchuldig is aan den boedel van wijlen den heer *George Jacob Sniet*, gelieve daar van opgave te doen, aan den mede-geaſſumeerden executeur *F. P. Seena*, binnen den tijd van ééne maand, gerekend van den tijd af der eerſte plaatſing dezes.

Alle de genen, die iets te vorderen hebben, dan wel verſchuldigd zijn aan den boedel van wijlen den kolonel *C. von Franquemont*, gelieven hier van opgave te doen, binnen den tijd van eene maand, gerekend van den 10den van bloeimaand tot den 10den van zomermaand 1811, aan den majoor *D. von Franquemont*.

Alle de geenen, die iets te vorderen hebben van, of verſchuldigd zijn aan den boedel van wijlen den 1ſte-luitenant bij het regiment jagers *Straal*, gelieven daar van opgave te doen, aan den kapitein bij het 1ſte regiment infanterie *Flanderka*, binnen den tijd van ééne maand, gerekend van de eerſte plaatſing dezes.

Alle de genen, welke iets te vorderen hebben, dan wel verſchuldigd zijn aan den boedel van wijlen den kapitein der 2 kl. bij de koloniale marine *J. W. Schligthorst*, gelieven daar van opgave te doen, binnen den tijd van zes weken, gerekend van den 26 van grasmaand tot den 10 van zomermaand 1811, aan den onder-havenmeeſter alhier *J. G. Sweebe*.

Bij *Brandes* op de kleine Roeâ-malakka, is te bekomen fraaije chitſen, fraaije guinezen, patjerees, gebloemde meiden kleedjes, diemit, halsdoeken, gekeperd ſatijn, waaijers met lovertjes, zwart kreb, gouden ſabel-dragons, ſpermaceti kaarſen, papier, pennen, rood lak, glas-werken, brandewijn, tabak, extra goede thee, japanſche rijst, bezems, pannetjs, ketels, en verſcheiden andere koopmanſchappen; voorts in commiſsie eenige fraaije ſchilderijen.

F. C. A. Aſsmus, biedt uit de hand te koop, den door hem bewoond wordenden tuin, ſtaande op de Buiten-tijgersgracht, en het hem toebehoorend huis, ſtaande in de Buiten-nieuwpoortſtraat.

Uit de hand wordt te koop, aangeboden het Land *Pondok Terron*, waarvan de inventaris te zien is ten huize van den burger *A. Barends*, op de Tijgersgracht.

Uit de hand te koop een complete kok met zijne vrouw, zijnde eene fijne naaiſter en ſtrijkſter, te bevragen bij den burger *J. van Leeuwen*, op de Groote-rivier.

S. Swire maakt bekend, dat hij zijn woonhuis veranderd heeft, thans wonende in de Binnen-nieuwpoortſtraat No. 2, maakt en verkoopt allerhande gouden en zilveren paſsementen, epaulets, ſabelkwaſten enz. verſpreekt goede bediening en gematigde prijzen.

Deze Courant wordt uitgegeven te BATAVIA op 's Lands drukkerij.